

Top 10 checklist

voor een effectieve herstelaanpak van de lokale economie

Verschillende gemeenten hebben al een lokale herstelaanpak ontwikkeld, andere staan nog in de startblokken. Deze checklist biedt handvatten voor het 'hoe' van de herstelaanpak, als ingrediënten voor een succesvolle herstelaanpak in uw gemeente.

1

Organiseer herstel vanuit de bestaande structuur en middelen

Het organiseren van herstel vraagt samenwerking tussen verschillende afdelingen van de ambtelijke organisatie, zoals onderwijs, economische zaken, jeugd en duurzaamheid. Zo maakt u effectief gebruik van elkaars netwerk van ondernemers en andere stakeholders. In tegenstelling tot de crisisorganisatie, die bij veel gemeenten een status aparte had, heeft een separate herstelorganisatie niet de voorkeur. Zeker voor de korte termijn is het van belang binnen bestaande budgetten zoveel mogelijk middelen te alloceren voor de herstelaanpak; dit ook om de snelheid erin te houden. Stel extra middelen pas beschikbaar op de langere termijn.

‘We hebben meteen gezegd: het is geen acute veiligheids crisis zoals we die kennen – we laten het draaiboek van dat soort crisissen in de kast en vliegen het zo veel als mogelijk aan vanuit de normale organisatie. Een economische crisis met gezondheidsaspecten. Inzet waar het nodig was.’

gemeente Breda

2

Stel de behoefte van de ondernemer centraal

Herstel of transitie van de economie vraagt investeringen van ondernemers. De behoefte om de economie en samenleving wellicht anders of beter te ontwikkelen, kan op gespannen voet komen te staan met het herstel van ondernemingen en andere organisaties op korte termijn. Ondernemers en andere organisaties hebben omzet, liquiditeit en stabiliteit nodig om die investeringen te kunnen doen. Advies is daarom de ondernemer voorop te stellen en de langeretermijntransities niet direct, maar geleidelijk aan, in te bedden. Het inventariseren van de behoeften van ondernemers en andere stakeholders maakt het mogelijk om tot goede keuzes te komen.

Maak gebruik van een divers en cross-sectoraal netwerk

Breng de verschillende stakeholders uit de lokale economie en samenleving bij elkaar, om samen tot afwegingen, keuzes en prioriteiten te komen voor de herstelaanpak. Zo pakt u herstel integraal aan. Daarnaast draagt dit bij aan het inbedden en versnellen van bredere, maatschappelijke opgaven op het gebied van o.a. circulariteit, energietransitie, innovatie en digitalisering in reguliere werkzaamheden.

'Er zijn veel gesprekken gevoerd met de cultuursector, maatschappelijke organisaties, provincie, ondernemers. We hebben hen gevraagd waar zij mogelijkheden en kansen zagen. We hebben volop gesprekken gevoerd in die eerste fase en actief ondernemers geïnformeerd via nieuwsbrieven. De betrokken partijen hebben het herstelplan ook ontvangen in aanloop naar behandeling in de raad.'

gemeente Zevenaar

Gebruik data en actieve monitoring

Maak gebruik van actuele data vanuit verschillende vakgebieden om keuzes in de lokale herstelaanpak op korte en lange termijn te onderbouwen. Monitor ook de effectiviteit van de acties op outputniveau, om koers te blijven bepalen en/of bij te kunnen stellen. [Waarstaatjegemeente.nl](https://www.waarstaatjegemeente.nl), [CBS](https://www.cbs.nl), [KVK Regiodata](https://www.kvk.nl/regiodata), [Arbeidsmarktinzicht](https://www.arbeidsmarktinzicht.nl) bieden o.a. relevante data voor de lokale herstelaanpak. Zo presenteert Waarstaatjegemeente een actueel inzicht van gebruik van verschillende steunmaatregelen per gemeente.

Benoem een trekker

Het is van belang zowel ambtelijk als bestuurlijk een trekker/leider te benoemen van de herstelaanpak en de ambtelijke projectleider zoveel mogelijk vrij te maken van reguliere werkzaamheden, om intern en extern de verbindingen snel en effectief te kunnen leggen. Een wethouder verantwoordelijk maken voor de herstelaanpak draagt eveneens bij aan de effectiviteit, waarbij de raad proactief op vlieghoogte wordt gehouden.

‘Om collega’s te betrekken hebben we het zo behapbaar mogelijk gemaakt. Ik stelde als projectleider de vraag: Wat hebben jullie nodig om dit zo goed mogelijk te kunnen doen? We hebben aan de voorkant duidelijke afspraken gemaakt over de uitgangspunten. Door één penvoerder aan te stellen was het mogelijk om snel tot een plan te komen.’

gemeente Zevenaar

Bouw voort op lessen uit de crisis

De ondernemersdienstverlening en het contact met verschillende maatschappelijke partners is in crisistijd opgewaardeerd en geïntensiveerd; het is belangrijk om dit niveau vast te houden, relaties te onderhouden en de participatie slim te blijven organiseren. Gebruik de lessen uit de coronacrisis.

Bekijk voor inspiratie het onderzoek '[Corona geeft ondernemersdienstverlening een impuls](#)' of lees de verschillende [praktijkvoorbeelden](#) en [artikelen](#).

Zorg voor een dynamische herstelaanpak

De coronacrisis heeft duidelijk gemaakt dat geen scenario standhield. Dat vraagt een flexibele herstelaanpak, die meebeweegt met nieuwe ontwikkelingen. Gemeenten hebben dit gedaan door bijvoorbeeld een langetermijnvisie neer te zetten en elk jaar plannen te maken of ruimte te houden in het budget voor nieuwe investeringen.

‘We respecteren de richtlijnen, houden rekening met de mogelijkheden die de overheid ons biedt en vertalen dit met een flinke dosis ambitie en creativiteit naar een dynamisch plan. Als er iets is dat ons de afgelopen tijd heeft laten zien en heeft geleerd, dan is dat wel dat we mooie plannen kunnen maken en vooruit kunnen kijken op de lange termijn, maar dat gemaakte plannen uiteindelijk geen garantie tot succes zijn. Daarom een dynamisch plan.’

gemeente Maastricht

Regionale samenwerking versterkt

Ondernemers en andere organisaties zijn overwegend niet aan gemeentegrenzen gebonden. Zorg daarom voor goede afstemming en samenwerking in de regio. Voor sommige vraagstukken werkt een regionale aanpak versterkend en kunnen middelen en capaciteit slim worden ingezet. Leg ook een koppeling met de provinciale herstelaanpak, waar de transitie-opgaven ook centraal staan.

Onderscheid tussen de korte en lange termijn geeft overzicht en ruimte

Niet alles hoeft nu meteen te gebeuren. In een herstelaanpak is het daarom belangrijk onderscheid te maken tussen korte-, middellange- en langetermijnacties en -projecten. Formuleer per termijn uitgangspunten en doelstellingen. Dit draagt bij aan het realiseren van resultaten op korte termijn en het vliegwiel dat wenselijk is voor de langere termijn.

‘We zijn in pakketten gaan denken, kortetermijnpakket + middellange termijn en lange termijn. Dit biedt een goed perspectief naar de raad om toch de snelheid erin te houden. Onze korte termijn is gericht op vier weken: wat is er nú nodig? De middellange termijn liep tot aan de zomer zodat we tijd hadden voor het uitwerken van structurelere ondersteuning. Bij de lange termijn gaat het vervolgens om het maken van andere keuzes in de structurele investeringen die je als gemeente toch al doet. Hier kiezen we voor drie herstellijnen (recreëren, werken en ontmoeten).’

gemeente Breda

Houd rekening met een terugvalscenario

De coronacrisis heeft duidelijk gemaakt dat er veel onzekerheden zijn en blijven in het functioneren van de economie en de samenleving. Niet alle effecten zijn op voorhand vast te stellen. Het is daarom belangrijk om ook rekening te houden met een terugvalscenario, waarin bijvoorbeeld versoepelingen worden teruggedraaid, een lockdown weer van kracht wordt en een crisisorganisatie opnieuw ingericht wordt. Een draaiboek helpt dit snel te kunnen effectueren.

'Hoe onze samenleving er na de coronacrisis komt uit te zien is hoogst onzeker. Om met deze onzekerheid om te gaan helpt het om in scenario's te denken. Scenario's leveren geen prognoses op, maar bieden perspectief en kunnen keuzes blootleggen die voor ons liggen. Om tot een integrale afweging te komen, is allereerst gemeentebreed inzicht in de (mogelijke) structurele effecten noodzakelijk.'

gemeente Maastricht

**Vereniging van
Nederlandse Gemeenten**

Nassaulaan 12
2514 JS Den Haag
+31 70 373 80 08
realisatie@vng.nl

mei 2021

vng.nl